

Noored Kommunaarid

WENEMAA NOORTE KOMMUNISTLIKU ÜHINGU KESKKOMITEE
 EESTI SEKTSIOONIDE KESKBÜROO KUUKIRI

N° 1 (14)

II aastakäik

1922

Peterburis, 1. veebruaril.

Loowalle tööle! See hüüdsõna sai meie tööliste lippkirjaks, kui olime lõpetanud võitluse võõrriigi väerinnul. Sellest hüüdsõnast juhituna lööme lahinguid teisel väerinnul — majanduslikel ja kultuur-hariduslikel väerinnul. Edu neil aladel otsustab me saatuse, kindlustab me olemasolemise, me tulewiku — tulewiku, mis olnud meie siht, meie ideaal.

Ujudes loowalle tööle, põrkasime kokku määratu suurte raskustega. Seitsem aastane heitlus välis- ja omamaa kapitalistega hävitas meie majanduse maani. Tööstusest jäid waremehed. Wabrikud ja tehased forstnad aigutasid aina külma õhku. Tööpingid olid roostetanud. Põllumees hakkas esijade kombel maad harima, sest kultuurilised põlutööriistad olid kulund. Põllutööstust ähwardas täieline tagurpidi minek. Hariduspõld aga oli meil aegade algusest sõõttis. Imperialistlikud walitused ei wõind lubada töörahwal asuda jelle harimisele. See oleks toond nende soole enneaegse hukatusse.

Säärasis tingimustes tuli meil asuda ülalpool tähendat ülesannete teostamisele. Et see määratu suur energiast, oskusest ja tahtedudu nõuab, on arusaadaw igale tõsiselt mõtlejale inimesele. Pääle nende eeltingimuste on waja tarwitada iseäralisi wõtteid, iseäralisi konkse, mis kaasa aitaksid meie töödedu ditsengulle. Uheks sarnaseks „konksuks“ on n. n. „uus majanduspoliitika“. Uus majanduspoliitika peab meid kõrwalteid möõda wiima õigelle sihtjoonele. Kuidas seda uut majanduspoliitikat kasutada oskame, sellest oleneb tee pikkus, mis wiib lõppsihtile. Käesolew aasta on proowiaasta, mil peame andma eksami ka uues majanduspoliitikas.

Noorte päralt on tulewik! Arusaadaw siis, et noored tulewikust kõige rohkem hurwitet. Iga meie samm, iga käeliigutus uues majanduspoliitikas olgu järele kaalutud, et see tehtud parema tulewiku sunastuseks. Kindlad ja kindumatud oleme aga oma töö juures ainult siis, kui see töö organiseeritult, kindla lawa järele sünnib. Organiseeritult wõiwad aga töötada inimesed, kes ise organiseerit. Selleks oleme kogund endid ühise lipu — W. N. K. Ü. ühingu lipu — alla ja loodame, et meie wägi käesolewal aastal mitmewõrra kaswab ning tugewneb, et kaasa lüüa ühisele asjale — loowalle tööle.

Iga organisatsioon on tugew ainult siis, kui teda ühendab kindel organisatsiooniline ja ideeline side. Sarnaseks sidepidajaks on harilikult organisatsiooni häälekandja. Eriti meil, eesti nooril Nõukogude Wenes, on sarnaseks sidepidajaks „Noored Kommunaarid“, kelle ülesandeks õiget sihtjooni tõmmata kõigis neis ülesannetes, mis meil teostada nii majanduslikul kui kultuur-hariduslikul väerinnal. Et see wõimalik oleks, on tarwis, et me häälekandjal oleks tugew ainealine alus, mis wõimaldaks ta ilmumise praegusel ajajärgul. Selleks loodab toimetuse laialdasilt noorte hulgilt, eestkätt ühinguliikmeilt, kaastõetust. Ei jää see toetus hiljaks, siis wõime ühiselt ja organiseeritult pühendada oma jõu ühisele asjale — loowalle tööle.

Noorte Kommunistliku Internatsionaali II kongressi MANIFEST

Kõigi maade noored proletaarlased!

Seltõimehed, mennad!

Novembris 1919 a., mil Moskva walgefaardlased taga ajasid ja maha tapsid rewolutsioonilisi proletaarlasi, tulid kõige ilma töölis- ja talupoja noorte 20 esitajat Berliinis kokku. Ilmasõja weriseil aastail kajas nende kuisse julgelt ning kartmalult üle kogu ilma, aratades töölis- ja talupojanööri, kes hukkasid üksteist oma rõhujate kasude pärast. Palsud Berliinis kogund seltõimehist istusid kaua aega walitsema klassi wangikodades, kannatasid alatist äsõitamist ja tagakuusamist. Nad kogusid, et uuesti sõlmida sõrku, sõja ajal nii mõnigi kord katkend sidemeid. Töölisnoorte suur häda wirgutab neid leidma abindusid tolleks kohtamiseks — tagakuusamiste ning takistuste kuisse. Nimelt Berliinis, walgefaardliste salaseptisuste pesapaigas, asutasid nad töörahwa noorte wõitlusorganisatsiooni.

Noorte Kommunistlik Internatsionaal ühendab 80.000 noort mees- ja nais-töölisi, kes tõotand ühiste pingutustega läbi wiia plaanikindlat wõitlust töölisklassi surmawaenlaste — kapitalistide ja mõisnikkude ning kõikide töölisaasja äraandjate vastu. Kongress andis neile selge kommunistliku programmi ja oisustas ühineda Kommunistliku Internatsionaaliga, luues seega noorte ja täiskasaliste proletaarlaste ühtlase wäerinna.

Seit ajast möödus 21 kuud, 21 kuud üleilmse proletariaadi kannatust ja rasket wõitlust. Kodanlus püüdis kõigi jõududega uuesti jalule saada imperialistliku sõja läbi lõhutud ilmamajandust ja 1.20 a. läks tal korda saamutada mõningat edu. Ent tema tähtmatu ahnus sünnitas wäsiheid walmistustingimusi. „Pole küllalt suuri kasusid — ärgu suitsegu ükski korsten, ärgu kändku ükski ader“! Kodanluse selle loosungi mõju sai kogu ilma proletariaat, aga ühes temaga ka töölisnoorjugu, kibedalt tunda oma nahal. Rahwatus uus kriis. Wabrikandid ja mõisnikud, mitte rahuldudes möõdukate kasudega, heitsid Ameerikas, Inglis-, Saksa ja teisel mail uulitsalle miljonid töölised. Aga allesjäänd tööliste vastu awasid nad sõjakäigu otstarbega, et kindlustada endile üli-määral kasusid. Tööpalga wähendamine, peenendend eksploateerimine, esimese järgu tarbeasjade hindade tõus, etewõiete puhastus proletariaadi arusaajast ollujast — „õhutajast“ —, waat mäherdused on nende wõitlusabindud.

Linna- ja külatööliste wiletsus kasvab hiigla kombel. Nälg on nende eluforterite alatine külaline, aga samal ajal elawad kapitalistid toreduses, priis-kawad ja lõbutsewad. Märudes ja pääwarjuta uida-

wad proletaarlased uulitsail, nende lapsed nälgiwad ja waiuwad surmale. Kohutaw barbaarsuse kuristik rullus lahti nende ees; weel samm — ja see kuristik neelab neid.

Rahu, mida nii wäga janunesid töölised ilma-sõja ajal, rahu, mis dekreeteerit Versailles, ei saadnud maakeral jalule rahuliklust. Wanust wõitlusest, mis asuwad iga maa kapitalistide püüdeis — saada endale suurimat kasu — wõrsuwad uued konfliktid. Tõuseb uute sõdade ähwardus. Ameerika-Jaapan, Prantsusmaa-Saksamaa, Inglismaa-Ameerika, Saksamaa-Poola, — kõik need kapitalistlikud riigid sõjariistutawad hambuni ja walmistawad uusi lahinguile. Ühtlasi, muidugi, kodanlusele, omase kõige filmakirjalikkusega, lobisewad nad seks otstarbeks kokkukutsut konverentsidel sõjawäeliste jõudude wähendamisest. Ühe sõnaga, kordub sama mäng, milline peeti enne ilma sõda. Töölised, esikäit töölisnoored, peawad paljastama kodanliku rahu wõitlust, et kapitalistlik riik ei wõi sõjariistu maha panna, sest tollega raiub ta katki selle otka, millel istub kodanlus. Töölised peawad aru saama, et see kõik on üksnes prillide tahmastamine, otstarbega, et töölisi uuesti muuta suurriiklikaks uue sõja jaoks ja, hoolimata kõigest sõjawäeliste jõudude wäendamise propagandast, sõjariistutawad imperialistid hoolsasti ning walmistawad uutele sõdadele kasu pärast.

Ent mitte üksnes selleks taowad nad oma sõjariista. Mida wähem kodanlusele läks korda jatule saada walmistust, seda metõikumalt toimetab ta proletariaadiga. Ta püüdis lõmastada kõiki, kes üles tõusnud wõitluselle oma klassi wiletsusega, et kindlustada oma warandust — wabrikuid, tehaseid, mõisaid — rikkuse ning eesõiguste hallikat. Peab üttema, et selles waldkonnas ilmutas kodanlus suuri suuteid. Ta sõjariistutas end ning organiseerus. Tal läks korda purustada töölisi, kes polnud weel õppind wõitlema plaanikindlalt ning liidet wäerinnana. Itaalias, Saksamaal, Inglismaal — igalpool, kus proletariaat tõusis oma rõhujate vastu, sai ta wõidet sõjariistus ja sõtsiaaläraandjast toetet kodanluse poolt. See maksis proletariaadil palju ning palju ohvreid. Ikka uuesti ja uuesti ülestõusma proletariaadi wankumatusse läbi wihale äritet walitsew klass ei põlga mingisuguseid abindusid rahustamise ning hirmutamise asjas. Walge terror mõllab Soomes, Lätis, Saksamaal ja paljuil teisel mail. Tubanded töölised lastakse maha ja kümneduhanded istuwad walge õiglusmõiste otsuste järele wangikodades. Üksnes Nõukogude Wenes peawad töölised ja talupojad wõimu kindlasti oma käes. Pärast kolme-

aastast ägedat sõda kõigi maade walgefaardide ühendet jõududega, on nad nüüd sunnit pidama mitte wähem ägedat ja wisa wõitlust lagunemise ja näljaga. Nõukogude Wene töölised ja talupojad küll ikkagi nälgivad ja külmetavad, kuid teewad seda, kaistes oma wabadust, aga mitte seks, et kodanlus wõiks toredust maista ning logeleda, mida ta kapitalistlikul mail teebki. Wene töölised ja talupojad, olles waimustet selle teadwusega, ei kaota lootust, hoolimata raskest seisukorrast. Nad wõitlewad kommunistliku partei juhatusel all ning ootawad teiste maade proletaarlaste abi.

Üleilmne proletariaat, hoolimata werisist kaotust ja tagakiusamisest, hakkab aru saama, et kapitalismi piirides pole wäljapääsu praegusest ühiskondlikust lagunemisest. Ta imbub ikka enam ja enam arusaamisega plaanikindla wõitluse tarwilisusest olewa ühiskondliku ilmkorra vastu. Sotsiaal-patriootlikkude ja tsentristlikkude, aga ühes nendega ka Amsterdami ametühingute juhtide jultud osa saab ikka enam ja enam selgeks proletariaadile. Töölised tungivad hulkadena punaste ametühingute Kommunistliku Internatsionaali juure. Wiimse aasta jooksul kujunesid kõigil mail masšilised kommunistlikud parteid, millede proletariaat näeb usalduswäärilist juhti töö otsustawas wõitluses kapitaaliga. Ja Kominterni kolmanda kongressi taga, mis peeti juulil Moskwas, olid lugematud hulgad wõitluswalmis proletaarlasti.

Tema pääl lajuwa wastutawuse täielise äratundmisega märkis kongress ära revolutsioonilise wõitluse põhijooned, aluseks wõttes praegust üleilmset olukorda. Ta kutsus tööliji kõige hoolsamalle ettewalmistusele. Kodanluse strateegiale, mis äsuneb töölisklassi killusutamise piiüdes ning osadeks purustamises, säadis Kominterni kolmas kongress wastu oma strateegia: jõudude kogumise ning organiseerimise kuni enam foodsamate wõitlustingimusteni.

III kongress ütles kommunistlikele parteidele: „Oppige minewikust, nüüd on tulnud aeg uuesti wõidelda töölisklassi enamuse kättemõitmiseks. Rasutage sõja ajal iga wõimalust ning tehke teda edukaks“.

Sotsiaaläraandjad räägiwad juba täna: „See tõendab, et meil oli õigus, kui belsime, et revolutsioon ei wõi wiia lõppeemärgile — sotsialismile. Töölisklass peab weel oppima“.

Kongress wastas talle: — „Õõsi, mass peab weel oppima, teda tuleb weel kätte wõita ning ühendada tõelise revolutsiooni ideega, sest teie kohutaste teda ja torkastate talle noa seljasse tol filmapilgul, mil revolutsioon tootab saada wõidurikkaks. Teie awitaste kodanlusele end sõjariistustada. Oli aeg, mil kodanlus oli nõrk, aga proletariaat tugew. Nüüd, pärast paljuid lahinguid, milledees teda ära andsite, on proletariaat uuristet wiletsusega, nõrgenend, aga kodanlus suutis organiseerida ning sõjariistustada. See pärast on meie wõit nii waewaline. Seepärast peab töölisklass enne kõwenema, organiseeruma, oppima ja sõjariistustama“.

III kongress ütles kommunistlikele parteidele: „Minge masside hulka, paljastage nende ees nende juhtide äraandwat osa. Tõendage neile ühtlase kindla, üleilmse, masšilise wäerinna tarwilisust wõiduluse paratamata wõitluses töölisklassi wiletsa seisukorra põhjuste — kapitalistliku majanduse, erakasu — häwitamiseks“.

Disekohe pärast Kominterni III kongressi peeti nõukoguwabariigi päälinnas, Moskwa Kremli troonisaalis, tsaari isewalitsuse endises kindluses Noorte Kommunistliku Internatsionaali II rahwuswaheline kongress.

150 esitajat 43 maalt kogusid seks, et ühendet jõududega selgelt ja kuuldawalt ära määrata noorte ülesanded praegusel filmapilgul. Kongress wõis uhkusega tagasi waadata noorte liikumise kändud tee pääle. Noorte organisatsioonid kaswasiid 140.000 liikmega 14 ühingust kuni 49 ühinguni 800.000 liikmega. Ühingud ise omandasiid wõitluskogemuse ja kõwenesiid, sest kommunistlik noorsugu wõttis osa kõigis proletariaadi wõitluses ning wõitles ühes wanemate seltsimeestega. Ta ldi lahinguid kõlg-kõlje wastu nendega barrikaadidel Saksamaal ja Itaalias, ta läks nendega laialistes teadwusetu masšidesse tööle ning nute liikmete kogumiseks kommunistlikule parteile, ta suri ühes nendega walgefaardlaste kuulide all. Hoolimata äsfitamisest ning tagakiusamisest läks ta julgelt töölisklassi wabaduse eest wangikodadesse ja sunnitööle, ning kandis kaebedeta igasuguseid kannatusi revolutsiooni pärast. Pilge waenlase üle, hüüe: „Elagu revolutsioon“, — ennäe, mis tema wastus oli kohutusele ning timukate ees. Ja kongress tootab kõige ilma ees ka tulewikus samuti kartmatult seista töölisklassi revolutsiooniliste wõitsete ridades. Wiimseid raskeid wõitlused räägiwad selle poolt, et wõitlust kapitalistide wastu wõib pidada üksnes ühtlase distsiplineerit sõjawäega, ühtlase targa ning ettewaatliku juhatusel all. Noorte Kommunistliku Internatsionaali II kongress, arwe wõttes seda kogemust, otsustas, et iga maa kommunistlikud noorteühingud peawad alluma selle maa kommunistliku partei poliitilisele juhatusel. Töölised walisiid kommunistlikud parteid ning Kominterni wõitluse juhtijaks wanqilma wastu uue ühiskondliku korra eest. Kommunistlik noorsugu, kui osa töölisklassist, allub sellele juhatusel. Kommunistliku Internatsionaali ridades ning tema näpunäidete järele saab ta sama energiaga ning waimustusega, nagu waremgi, töötama lõppeemärgi saawutuseks. Oma tulega ja noorusliku endashwerdusega kannab ta nooruslikku wärskust ja kõwendab proletaarset armeed. Ta annab rõõmuga suurema osa omal ajal enda pääle wõetud ülesannetest neile, kes, olles wilunum ja kaugelejägewam, suudab neid paremini täita. Noorsugu aga pöörab oma tähelpanu nende massete ülesannete pääle, millised asusid ta ette ajaloolise arenemiskäigu endaga.

Tulewik nõuab töölisklassist ikka kaswawaid pingutusi ning ohwreid. Ees seisamad suured ja raskeid lahingud. Revolutsioonilised jõud kuluwad, nagu

ei kunaagi. Ring siin on kommunistliku noorteühingu ülesandeks täita dredats jäämaid ridu ning pööre sellele muretseda uusi jõude ikka kasvatamiseks. Põhitudes sellest, sädis teine kongress ühingu ette ülesande: tõmmata uusi laialisi töölisnoorte masside noorte kommunistliku Internatsionaali lipu alla, selgitada neile proletaarse võitluse tarvilisust ja kasvatada neid seks võitluseks otsekohele osavõtu ning kommunistliku haridustöö läbi.

Kongress ei piiritsend ainult nende ülesannete peale näitamise, ta andis ka põhimõtteksed ning praktilised näpunäited töö kõigi alade kohta, mis seot nende ülesannete elluviimisega. Pärast kõige kõrgemat harutamist andis kongress kõigi maade kommunistlike noorteühingute juhtnõuad nende tulewaseks tegevuseks. Ta tagus walmis selle terawa sõjariista, mille abil proletaarne noorsugu saab võitlenu kapitaaliga. Sellega tõendas ta, et K. N. Ü. tahab ka edaspidi olla linna ja küla tööraha noorte juhiks, näidates neile wäljapääsu praegusest wiletsast seisustorast.

Noored mees- ja naistöölisel!

Teie, kes seisate kõrwal, te kannate osawõtmatult rasteid kannatusi, milledele sunnib teid kodanlus, ja teie, kes weel wiibite meile waenuliste ehk sotsiaaläraandliku tahtele alluwate noorteühingute ridades, — teie poole pöörab noorte Internatsionaali II kongress abi paludes uute ülesannete teostamiseks.

Teie töötate kõrwuti meiega wabrikuis ja töökodades, külas ja mõisates ning satute samuti nagu meiega mõisniku ja kapitalisti eksploateerimise alla. Sajaduhanded teiest istuwad tööia. Te kannatate nälga, wiletsust ning katate endid nürubega. Paljud teiest saawad wäljakurnatud ning hukuwad enneaegselt, aga kuni teil on töö, eksploateeritakse teid piirita metsikult. Esimeseks sammuks ettewõtjate sõjakäigus teie wastu on tööpalga wähendamine ja tööaja pikendamine. Ettewõtjad püüawad teid teie klassifeltimehist eraldada kunstlikude töketega. Nad sunnivad suuremate diwidendide pärast teid wiletsuse ja wõitawad wõimaluse rahuldada kõiki omi tarbeid.

K. N. Ü. II kongress kutsub teid

wõitlusele noide kapitali handiitidega, kaitske endid nendepäaletungimise wastu, te wõitlete oma elu eest!

Me oleme walmis ühes teiega pidama seda wõitlust. Mitte ükskord juba tuli meil teiega õlg õla wastu wõidelda ettewõtetes, mõisates, külades. Meie tahame saawutada kooliõppuse paremaid tingimusi, wabrikutöö reformi ja teie tarbete kohast paremat toimist.

Möödunud wõitlused õpetasid meid, samuti nagu täisealisi feltimehi, et seda wõitlust wõib eduga pidada ainult kindla organiseerimise ning täisealiste

feltimeeste toetuse abil. Ise ei suuda me midagi teha wabrikantide ja mõisnikkude hiiglasjõu wastu. Ent ühendet ühtlase osawa ning targa juhatusel all oleme tugewad ja peame wõitma.

Seepärast ühinegem K. N. Ü. lipu alla ja astugem täisealise proletariaadi üldise wäerinna ridadesse!

Teie wiletsus lõpeb üksnes siis, mil astute kommunistliku noorsoo ridadesse ja ühes seega ka kommunistliku Internatsionaali ritta, mil nende juhatusel all astute wälja ühtlase wäerinnana ning lõõte kodanluse käest maha sõjariista. Kiskuge puruks wõrgud, mis heidet kodanliku kaswatuselga teie arusaamiseks. Kõigi jõududega tõrkuge wastu katsetele teid teha solbatiteks, kes kodanluse käsu perra annawad tuld oma klassi esitajate peale.

Mitte üksi kapitalistid on teie waenlased. Waenlased istuwad sageli teie endi ridades. Tõsi, nad nimetawad endid teie sõpradeks, ent tõepoolest toowad teile rohkem kahju, kui teie awalikud waenlased, sest nad püüawad tuhmistada wõitluse tarwilisust teie eluliste huwide eest. Mis arwate niisugusest sõbrast, kes annaks teile surmawaenlasega wõitluse astumise sel püüsil padruniteta ehk rikut lufuga? Säherduse sõbra töökatsite põlgusega endast eemale. Hoidke endid! Säherdused kahtlased sõbrad, kes tahawad kolmataks teha ehk lõhkuda teie paremat sõjariista — K. N. Ü. — on teil. Need on mõlema sibi kokkulepiku liikumise need juhid, kes tahawad lõhestada teie ühendet jõude nii nimetat „Töölisnoorte Internatsionaali“ ehk „Rahwuswahelise Ühingu“ loomisega.

Hoidke endid nende äraandliku töö eest!

Põlgusega tõugake neid endist ära!

Wõideldge kahetõrde energiaga kogu ilma töölisnoorte kogumiseks K. N. Ü. lipu alla!

K. N. Ü. teine kongress ütleb teile:

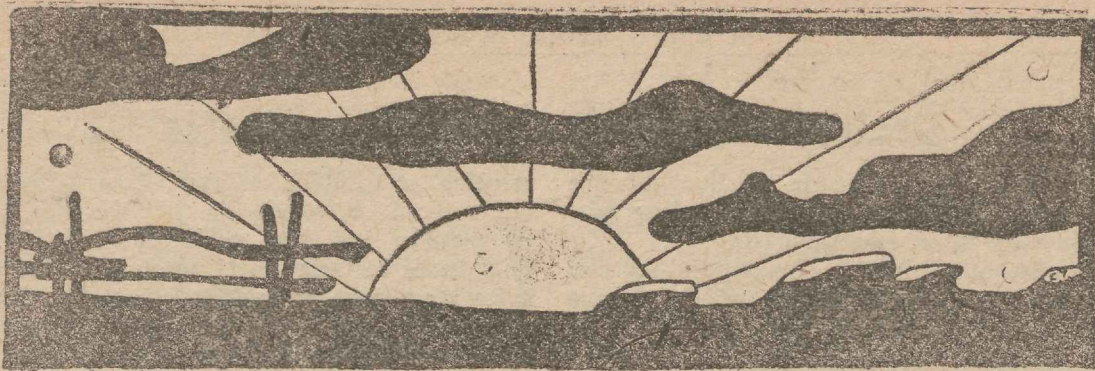
Minult selkobel wõite asuda teele, milline wiib wälja teid orjusest. Kongress loodab teie peale ja usub teie abi, nagu tema eelkäija kirglikult uskus proletariaadi ärkamist ilmsõja meeletusest. Kõik kannatajad noored proletaarlased, kõik rõhitud kapitalismi ikke all kogu ilmas, II kongress saadab teile oma terwituse ja kutsub teid oma lippude alla!

Olagu Noorte Kommintern, kes wõitleb ühes teiega ja täisealiste töolistega kommunistliku Internatsionaali juhatusel all — teie wabastamiseks orjusest ning wiletsusest!

Noorte Kommunistliku Internatsionaali II üleilmse kongressi nimel

Täidesaatew Komitee.

Moskwa,
31 juulil 1921 a.

W. N. K. Ühingu töö asundusis

Benemaal, kus väikekodanik ollus enamuse sünnitab, võib tööraha diktaatori teostada ainult siis, kui meie kindlalt talupoegade elu jubime. Selle teostamiseks on tarvis kindel majanduslik ja poliitiline liit luua talupoegade ja linna proletariaadi vahel.

Talupoegade juhtimine on tarviline iseäranis praegusel momendil, kui stüühilises väikekodanikus liikumises riikliku suurmajapidamise vastu otsustatakse revolutsiooni saatus.

Kommunistliku partei sammud on sibiitud oma mõju laiendamise päale maal, organiseerides küla kehvikuid kooperatiivseil alusel ja toetades neid nõukogude võimu läbi.

Arusaadam, et suur osa parteilistest tööst lasub W. N. K. Ühingu õladel, kellel ühine tegemusala kommunistliku parteiga. Ühingu ülesanne on üldiste ülesannete elluviimine noorsoo seas ja oleval juhtumisel talupoegade noorsoo seas. Kuid seda elluviimist takistab tuntavalt poliitiline seisuford maal, kus uue majanduspoliitika tõttu kulakuline ollus oma majanduslikku ülivõimu hakkab tarvitama. Teiselt poolt hoolitseb ka keskmise talupoeg rohkem oma majapidamise tõstmise eest, nähes selleks võimalust uues majanduspoliitikas. Kolmandaks ei suuda kehvik tihti uuest poliitikast aru saada ja jääb seepärast passiivseks.

Sarnane olukord mõjub nii kommringide kui ka W. N. K. Ü. ringide päale halvawalt, lõdwendab nende tööd ehk paremal juhtumisel wäljendub see „kultuurilises“ töös (piduõhtud tantfuga jne.).

Arusaadam, et niisugusele nähtusele peame rohtu leidma. W. N. K. Ü. ringid talupoja noorsoo eriti ja talupoja massi üldsest. Nad peawad kindlas ühenduses töötama kommringidega, sest üksikult, õhus rippudes, suudawad noored praegusel momendil waevalt oma ülesandeid täita. Päale kindla ühenduse pidamise peawad noored weel piinlikult omi ridu puhastama kulakuliseft olluseft ning uute organisatsioonide laiendamise juures teha seda ainult kehwmate noorte kulul.

Teiseks töö edu pandiks on enam kehwmate ühinguliigete materjaalne toetus, milleks kohtadel kõiki võimalust kasutada tuleb. Soowitam on, et noorte ühingu liikmed selle eesmärgiga wastastiku

abiandmise komiteedest osa wõtaksid ja kehwmaid liikmeid majanduslikel alusel töötaraise ühismajapidamisesse saadaksid.

Poliitilise aktiivsuse wäljendamiseks on tarwis, et ühing nõukogude võimu poolt korraldawaist hoogtoist osa wõtaks, nagu toitlusmaksu kogumine, abiandmine näljahädalisele, külwi hoogtöö, poliitilise kirjaoskamattuse likwideerimine, koolide ainelise seisukorra eest hoolitsemine, kooperatiivest osawõtmine. Kõike seda tööd tuleb käsikäes kommringidega teha, kuid noored peawad siiski ka oma kandidaadid igale poole läbi wiima. Criti tuleb tähelepanu pöörata kooperatiivide päale, kellel praegusel ajajärgul suur tähtsus rahwamajanduse jalulesaadmises. Töö edustamise mõttes peawad noored oma esitajaid saatma mitmesuguse kooperatiivseile kursusele, et nende lõpetamise puhul teadlikkude töolistena kooperatiividest osa wõtta.

Tähtsamaks ülesandeks poliitilise aktiivsuse edustamiseks on poliitilise kirjaoskamattuse likwideerimine, mis tuntawalt tõstab asunduse noorsoo kultuurilist tasapinda. Criti tähtis on, et asunduste noored põhjalikumalt tutvuneksid uue majanduspoliitikaga ja usuwastase propagandaga. Iseäranis wiimane on asunduste nooril organiseerimistöös suuremaks komistuskiviks. Wanapõlv on imbund selle mädaga ja siin on raske wõidelda teaduse sõjariistaga. Noorsoo, kui wastuwõtlikuma osa juures, leiab usuwastane propaganda aga wastufaja, kui seda õieti teha.

Ullatähendet töö edu oleneb aga täieliselt noorte organisatsioonide tugewuseft, tõtabtest, üksmeelseft tööst. Kuigi arwulise koosseisu wähendamine keskkohtis oma mõju awaldamata ei ole jätnud, peawad keskkohtad siiski nii kubermangudes, kui ka kreisides isiklike instrukteerimise päale rohkem rõhku panema. Uhtlasi on soowitam ka sagedam konwerentside ja noorte wastutawate tegelaste nõupidamise korraldamine, mis võimaldab kohtadel saadud kogemuste arwe wõtmist ja nende järele töö juhtimist.

Et töö eesti noorte hulgas alles lapskingis miibib, peab tõsist tähelepanu pöörama uute töömetodide leidmise päale. Partei sektsoonid, nii keskkohtas kui ka kohtil, pidagu terawalt tööd noorte hulgas silmas ning tarwitagu kõiki võimalused selle töö tõstmiseks.

J. C.

Proletaarse noorsoo liikumine Gestis

Pillu heites üle proletaarse noorsoo liikumise Gestis kaugemas ja lähemas minevikus, võime märgata kahejaguseid vahelduvaid ajajärke.

Nord olles kitsapiirilises organisatsioonilises ajajärgus, sisaldues endas ainult väheseid enam arenenuid ja intelligentsemaid seltsimehi, lord jälle kaswades suuriks massiliseks noorsoo organisatsiooniks.

Eäälfamas waldad möön, paisates tagasi endisesse olekusse — organisatsiooniliselt piiritletud ajajärku.

Arusaadaw, et sarnane hõljuvus on tingit suurelt osalt kohalikest poliitilistest silmapilkeist — revolutsiooni ja reaktiooni waheldawusega, mis omase Gestile wiimasel ajal tema „walitsuste“ ja „lippude“ wahetuse ajajärkel.

Rääkimata 1905 a. revolutsioonijast, kus tegutsesid revolutsioonilised üliõpilaste ja kooliõpilaste grupid, võime ütelda, et kindla massilis-organisatsioonilise kaju omas proletaarne noorsoo liikumine alles weebuarirevolutsioonis 1917 a. ning ühtlasi sellest ajast wõib noorsooliikumist kui liikumist käsitada hakata, sest rahwuslik noorsoo liikumine sai samuti suurema algtoote weebuarirevolutsioonist. Mit asuteti Tallinnas Gestii Noorte ühing „Tungal“ proletaarse noorsoo organisatsiooniga ühel ajal, kes tol ajal nimetust kandis Tall. Sots.-dem. Noorsoo Klubi, mis asuteti 1917 a. mail ja ning nimetas end paari kuu järele Tall. Sots.-dem. Noorsoo Ühinguks.

Alles organiseerit noortel ja asutet ühinguks seisis raske töö ees. Et täielikumalt neist raskust aru saada, tuleb lastuda aegjärke — Kerenski aegise revolutsiooni päewis.

Rahwahulgad, kes seni poind omad mingisugust poliitilist teadwust, olid äkki ülesjutet mitmesugusist parteidest, nende mitmesuguste meelitatwate programmega, ning kõigi ees seisis küsimus: millist teed minna? Nende hulgas ka noorsugu, kuid wiimased wastaftid oma revolutsioonilise instinkti tõttu dieti sellele küsimisele. Sest esimesel Sots.-dem. N. U. koosolekul wõeti rõhuwa hääleteenamusega wastu resolutsioon, milles tunnusteti Sots.-dem. enamlaste partei programmi ja takitit.

Kuid tol ajal oli sotsialism moodne ning igaüks nimetas end sotsialistiks ja pidas oma kohuseks liituda mingisugusesse sotsialistlikku organisatsiooni. Meid aga, kel oli arusaamist sotsialismist, oli õige wähe. Sellepärast seisis ka asutet noorsoo organisatsioonil raske kaswatusöö ees, et neist, kes olid instinktiliselt ühinend enamlastega, kaswatada täielikke ja kindlaid revolutsionääre ning töörahwa huwide kaitsjaid.

Sihemusest tuli noorel organisatsioonil tol ajal wõidelda juba oma ridades „parem-“ ja „pahempoolsetega“, — „pahempoolsed“ olid tol ajal wäga

moodjad anarkistilised rühmad, kuna paremal pool olid vähemlased, es-erid ja kõik sarnased, kes aitasid noorsoo osawõttu poliitilises wõitluses. Kuid kõigi nende raskuste pääle waatamata suutis ühing hoida õiget joont, ja proletaarse noorsoo ridust tõusid tublimad punakaardlased. Sest kui puhkes oktoobrirevolutsioon, siis leidis ta noorte ridadest oma südamaid kaitsjaid.

Juba detsembrikul wõidi oma häälekanbjat — „Noor Sotsialist“ — wäljaandma hakata ja ühtlasi asuti energiliselt ühinguid, kogu Gestis asutama. Tallinna ühing oli juba 700 liiget suur ja Narwa — 400, kuna teised wäljearwulisemad olid. Weebuarikul 1918 a. kutsuti kokku üle-eestiline s.-d. ühingu kongress, kus pandi alus Gestimaa Kommunistliku Noorsoo Ühendusele ja kõik teised kongressil esitet ühingud kuulutati selle osakondeks. Kuid ühing ei saanud elutseda kaua, sest salja militaristliku okkupatsiooni tulek lümmatas ja halwas kogu maa poliitilise elu. Gestii töölisnoorsoo organisatsioonid olid purustet ja laiali pillat, paremad seltsimehed emigreerisid Wenemaale ja paljusid häwitatas Gestii kodanlus „demokratismi“ ja „wabaduse“ kätte all.

Wõiba meelkum oli kodanluse surwe, seda enam tulid töölisestehulgad revolutsioonilisele arusaamisele, ning revolutsiooniline meeleolu kaswas ka noorte hulgas: tekkisid revolutsiooniliste noorte rühmitused ametühisuste kesknõukogu ja üheksa Sots. partei tõrwal. Ning esimesel mail 1920 a. wõtsid noored juba oma lipuga mairongiläigust osa.

Tundus ühtumise waja duft järjest kaswawatele revolutsioonilistele rühmitustele. Esialgu waieldi selle üle, kas töötada legaalselt wõi illegaalselt, kuid wiimaks asuteti legaalne U.-E. Noorproletaarlaste ühing.

Oma awamise koosolekul 3. detf. 1920 a. wõttis ühing resolutsiooni wastu III Internatsionaaliga ühinemise kohta. Tallinna ühing kaswis mõne kuu jooksul massiliseks organisatsiooniks — ühing tegi laialdast agitatsiooni massi hulgas, toimides massilisi koosolekuid, kontsertmitinge, samal ajal tehes poliitilist kaswatusööd oma liikmete seas, korraldades liikmetele ettelugemisi poliitiliste küsimuste ja kommunisti teooria üle.

Et wirgutada noori suuremale isetegewusele ja et kergem oleks poliit-kultuurilist tööd teha, selleks jagunes ühing ringesse, nagu: poliitiline, muusika-, näite-, kultuur-kirjanduslik, spordi- ja karstuferingid.

Rohe pääle Tallinna ühingu asutamist tekkisid paljusid lohtis Gestis noorproletaarlaste ühingud, näiteks: Tartus, Pärnus, Wiljandis, Wõrus ning mitmel pool maal. Üldse oli organisatsioone 12, kus liikmete arw kokku üle 1000.

Koosseisult esitas Tallinna ühingu kaalumata osa töötav noorjugu, kuna õppinud noorjugu umbes 80% võrdne oli. Selle vastu oli aga muis ühinguis kaalukas enamuses õppinud noorjugu, näit. Tartus ja Pärnus.

Rõõgis ühinguis sündis töö ja tööjaotus ülalmainitud Tallinna ühingu eestujul, sest Tallinna ühingu, kui tugevama organisatsioon, oli juhtijaks väiksemale.

Eelmas pidades neid edusaarutusi mõnetuulises töös, peab ütleva, et töö edenemise edulast ja oli küllalt produktiivne, mis pärast üle-eestilist noorproletaarlaste ühingu kongressi, kus oleks valitud ja rajatud kindel keskendus poliit-töö juhtimiselt, veel hoogsamalt oleks läinud. (Kongress määrati nelipühiks 1921 a. juul, mis aga ühingu tegevuse lõpetada jäi).

Ühingu töö suureks takistuseks oli kodanluse valituse ja politsei poolt tehtavad surveabinõud. Nii teigi seda haridusministeerium noorjoo kallal koostöö kaudu, ühingu liikmeid tagakiusates, neid koolist välja heites, ehk sündides ühinguist lahkuma, vastasel korral ähvardades koolist väljajäetmisega. Agitatsioonilist tööd takistas suuresti ajakirja puudus, mille väljaandmiseks ühingu materjaleid kui ka maa- ja rahalisi vahendeid ei olnud. On isegi vastava valituse poolt saadud „luba“ olemas, kuid kaudselt omad haldused ei võtnud trükkimise, ehk kui leiduski vahendeid, kes lubas trükkida, siis hoolitsetes politsei selle eest, et omanikul pärast lepingutegevust äkki tahumist ei olnud kommunistliku ajakirja trükkida.

Nüüd saame noorproletaarlaste ühinguile mõelduseks isamaalaste noorjoo organisatsioon, ning me võime kindlasti rõhutada revolutsioonilise liikumise tõusu noorjoo keskel Gestis.

Kodanlik noorjoo ühendus ajutas mitmeaastase töö järgi sama palju osakondi, kui oli noorproletaarlaste organisatsioon, kuid kiratselewaib ja laagnewaib saamatuses ning tegevusetuses, sest neil ei ole sihti ega ideed, mis vaimustaks ja tõmbaks lausa noori.

Gesti Kommunistliku Noorjoo Ühingu tegevuse pärast aga saab looduma Kommunistliku Noorjoo Internatsionaali II kongressi näpunäitel nende ühingu tegevuse revolutsioneerimisele, kuhu teatavasti on eksinud palju noori proletaarlast, seda enam, et mainitud ühingu tegevust maal toetavad pääasjalikult kohalikele mõisa- ja maatahnikute noorjoole.

Rõõdunew ja surmawaakum Gesti kodanlus nägi proletaarlaste ühingu tegevuse organisatsioon noorjoo ja laagnewaib kommunistlikus liikumises oma surma; ta nägi noortes omale hõlmasaajaid ja sellepärast tuli tal ühingu tegevust jätkata ja tegevust — sulustada 15. aprillil 1921 a., jellega lõpetades ühingu avaliku tegevuse.

Ent kodanlus ei rahuldand end ainult sellega, vaid ta hakkas noori juhtimist tagasi ajama ning wangistama. Nii arreteeriti ühingu juhatuse peameeskonda ja hiljem pandi hukaline noorproletaarlaste wangistamine ülemaailmset toime, millest täpipsälsed andmed ja arvad siin kohal puuduvad. 1. mai rongikäigus märgatud õpilastelt nõuti koguni kommunistlikust ideest loobumist ehk vastasel korral ä wardeni jällegi koolist väljajäetmisega. Sääraste noorjoo wangistamisega ei saad kodanlus end hukatu eest päästa, — kuigi noortelt on võetud võimalus avalikult tegevust, siis organiseerivad ja töötavad nad pörandale all.

Gesti kodanlus on näidanud, et tema poolt liidetud „euroopalised“ ühinevabandused meile täiesti barbaarid on. Ja Gesti proletaarne noorjugu näitab, et ta ka ilma nende „euroopaliste“ vabandusteta suudab pörandale all töötades massiliseks organisatsiooniks saada, ning et tund lähineb, mil ta kodanlusele kadu võid kuulutada.

Liitegi pole Gesti proletaarne noorjugu üff: temaga on Noorte Kommunistlik Internatsionaal, temaga on 49 maa noored kommunaarid. Gesti Gesti Kommunistlik Noorjoo Ühingu on tähtsusega Noorte Kominterni liige.

Elagu pörandale Gesti Kommunistlik Noorjoo Ühingu!

Elagu Noorjoo Kommunistlik Internatsionaal!

R. Madson

Uus kirjakeel ja agitatsioon *)

Gesti kirjakeele alal on praegu äge heitlus käimas, küll siin kui säälpool Maroonat. Keelest ja selle sõnastikust püütakse hävitada kõik kaarlewad ja looklewad ning ebamäärased lõppe omandavad sõnad ja asetada neile vastavaiks sõnad, mis oma „iluduse, kauniduse ja rõõmuse“ poolest midagi soovida ei jätaks. Paljud on juba teelt heidetud, kuid palju on ka juba uusi juurde sündinud ja suurema „remondi“

alt läbi käinud. Keel on palju muutunud ja kohati isegi nii, et sellest raste on kui „arusaadamatust keelest“ aru saada. Minul isiklikult on keelest vähe tolku ja seepärast ei tahaks kuidagi selle kallal täpirdama hakata. Kuid mind rõõmsid see asjaolu, et ma keele „kaunistuse“ ja „rõõmuse“ otstarbekohasuse enese jutu eesmärgiks ei teegi, vaid küsimust sellest seisukohalt lähtuda mõtlen, kas praegu on aeg midagi põhjalikumad selles asjas ette võtta, s. o. puht praktilisest seisukohast. Mäletan varem aegu, mil Gestis kodanlik ühenduspool võeti neid armuta konservatismi

*) Järgeltoimas waidlusainena awaldet. Autori kirjaviisi muutmata. Toim.

(wanameelsuse) nimega kroonis, kes wanale keelele truuks jäid. Ja et ma mitte üks neist sinatšest olla ei taha, ega ole, siis esinegi küsimuses teise platwormiga.

Sääban küsimuse nimelt järgmiselt: esiteks — kas õigustab üleelataw aeg keeles põhjaliku uuendust ette võtta, kui keelt võitlusabinõuna peab tarvitama? teiseks — kas täiendab uuendus keelt kui võitlusabinõu? ja kolmandaks — kas on lubatav võitluses väerinda lahti jätta, et võitlusabinõu „remonti“ anda? Nende küsimustega loodan mõbda hüilida keele küsimusest kui seejugaest ja viita küsimust ülemaaltoodub alusele. Proovime vastata.

Meie kinnitame ja seda kinnitab kogu võitlew proletariaat — et tuliste ja külmade sõjariistadega koos ka teadust kui sama abinõu tarvitama peab. Kuna s jariist sääl on tegevuses, kus tingimused neid tarvitama sunnivad — vägivaldse jõu vastu —, on teadus neil väerindul sõjariistats, kus hulgad waimlises pimeduses olles meile wastastinna sunnitawad eht võitlust lihel eht teisel kujul raskendawad. Kuid ühe kui teise võitlusabinõu tarvitamine säeb üles teatud algõnõuded, mida kõrwale jätta ei wõi, kui jaa-tawaid järeldusi tahame tabada.

Püis meie kätes ei awalda oma tegevust mitte enne, kui waenlane selle tegevusawalduse piirkonnas ei ole. Samuti wõime näituseks welda, et kellegil mõttesse ei tule püüsi kuuliga kindlust häwitama hakata. Mida märkame sellest?

Seda, et me enne tegevusawaldust waenlase tundma õpime ja tema oma suuruse ning tugewuse järele sõjariista walime. Näätides teadusest, kui võitlusabinõust, mis wäljendab end kirja- kui ka elawas sõnas, tuleb meil sama terminiga tegemist teha. Ka siin on tarwilit waenlase jõu suurust tähele panna. Duneis on ta meil teada.

Meie ees seisab mass, kes lobades teed otšib walguse poole. Raskused ja komistused on teda tuimats teinud igasuguse eluawalduse vastu, millest ta esimese pilgu järele aru saada ei suuda. Igalpool näeb ta ärawõitmata waenlast, mis teda omatord meie vastu waenuliseks muudab. Tähendab — tegemist ei ole mitte waenlasega, waid ajaloolistel masanduslistel tingimustel arenemisteel kängu jäänud ühiskonna liigetega. Teaduse ülesanne on neid uuesti liituma panna. Ja et ühiskondlik revolutsioon nad juba liituma õduganud, siis tegevuses olla, et liikumine õiget sihtjoont lähets. Millisena peame siis teadust, kui sihtjoont määrawat abinõu tarvitama? Rasklemata tema kõige lihtsamas kujus; kõige populaarfemas wormis. Seda teha wõib aiult teaduse wäljenduswiisiga. Mingil tingimusel ei tohi me teadust nii wäljendada, et me ta kõwa loore sisse peidame, mille taktipuremine isääralist energiat peats

nõudma. Seda on senini tarwitusel olew uuendub keel tõega olnud. Et teaduse sisust aru saada, et sellest midagi omandada, pannakse omandaja esiteks keelega maadlusesse. Sundab ta selle ära wõita, alles siis lähed tal lorda teaduse sisuga tutvuneda. On seda kahetõrdsel raskust tarwis? Ei, aeg ei anna aru pidada, ta nõuab oma osa kindlalt ja kiirelt. Kui abinõu, millega me hullade arusaamatust wõita tahame, peab ta seejugaone olema, et iga lõõt järeldust kaunaks.

Seepärast ei õigusta üleelataw aeg uuendust ladwast tegema hakata, waid nõuab, et see juurtest algama pead.

Edasi. Keele uuendus, mis põhjeneb pääasjalikult tema „iluduse ja kõlawuse“ nõuetel ei täienda keelt kui sõjariista, waid annab ülemaaltähendub põhjustel talle koguni wastupidise wäärtuse.

Sõjariist on „ilus“ ja „kõliser“, kuid wõimetu waenlase häwitamises.

Kolmandaks on keele „remonti“ andmise faktiga wäerind waenlasele lahtiseks jäetud, mis koguni lubamata nähtus ning mida ükski strateeg andets anda ei wõi.

Miks pigistame filmid kinni ega taha näha, et suurem osa meie poolt antud hoopidest õhku tabawad! Meie wäerind nõuab tugewust, kindlust ja edasitugewust. Praegu ei ole aeg „mugawustega“ tegemist teha, see tuleb omal ajal. Agitatšioonis, mille teenistuses nii elaw kui ka kirjasaõna on, ei ole pääasi mitte kõlawus, waid tuum, tuum, mida me ilma loore wõi kaunata edasi anda wõime. Kui aga nüüd näituseks wõtaksime meie noorele ja wärskele võitlusjõule pühendub „Noored Kommunaarid“, mille eesmärgiks on noorte hullkasi süwendada teadusesse, siis tuleb kahtlemata tise muigatus näole: revolutsiooni asemel, mis peats purustama ja häwitama noortes orjastawad traditsioonid, mis peats wabastama noorsoo teda ümbritsewatest mõjudest ja kindlustama nende iseseiswust, nende wabat mõttewiisi, selle revolutsiooni asemel lõõmab seal keeleline revolutsioon! Kas ei tundu see praegustel tõstisel revolutsiooni päewil enam wärdjana, kui võitlusabinõuna! Sedaõama wõime mujalgi kirjanduses näha.

Küsimust on tarwis tõsiselt rewideerimise alla wõtta. Ma ei kahtle, et mul selles teataw wastastind olemas ei ole, kuid mõõduandwats ei tohiks saada mitte ühe eht teise arwamised, waid asja ots-tarb. Wiimane igatahes saab kinnitama, et me agitatšioonilises võitluses wale taktikat oleme tarwitanud. Tähtis ei tohi olla järjekult mitte keel, waid see, mida me keele abil kätte saada tahame. Ja see ees-märk nõuab, et keel lihtne ja kõigile arusaadaw peab olema.

G. Teiter

Wõidulaul

Kõlaga laulud ja lehwigu lipud
üle me tööliste wabastud maa.
Päikesest säragu metsade tipud,
säragu töölise süda ka!
Wägawal woolul ning aadete aul
kõlaga kõrgesse wabaduslaul.

Waba, jah, waba on jälle me rahwas,
wabaks saand töörahwa Wenemaa pind;
wabalt wõib wõidelda tööline wahwas,
wabalt wõib tuksuda lauliku rind.
Hüüdke siis üle nüüd mere ja maa:
„Maailma tööline, ühine sa!“

Jäädawat wõitu tulewal ajal
soowin ma lauldes nüüd südamest
kodusel kõldel ning lahingu wäljal
tööliste klassile igawest.
Lenin ja Trotski, kes käiwad me eel,
olgu meil juhiks ka tulewal teel!

Johannes Kõrw

Leegid

Juba siis, kui raske orjuspõli
hallil kodupinnal waljult walitses,
kakkas lõkendama wabaduse tuli,
sädemeid ta pildus oma leekides.

Sädemed need sala talurahwa põues
äratasid lootust, püüdeid kenamaid;
ei alandlikult tahtnud mõisa õues
walada weel rahwas walupisaraid.

Tihti sädemetest sündisiwad leegid;
teed wabaduse poole püüdsid rajada,
ent tugewad weel olid wägiwalla löögid,
leeki kustutasid ilma armuta.

Palju aastaid ajamerre wajus,
tihemalt weel leegid löiwad lökkele,
üle wõllade ja kuulirahe sajus
wähehaawal wiisid priiust wõidule.

Ei kauemine suutnud seista orjusajad,
pea jõudis kätte wabastuse tund,
aga kalmukünkal leegi sütitajad
rahul puhkasiwad oma wiimast und.

Weel weereb aeg ja aastasajad läewad,
wihm kalmukünkad uhub pea laiati.
Mälestused aga igawesti jääwad,
ei ajaloost nad kustu iialgi.

M. Lindwest

Üles!

Ülesse, wennad, meid uuesti kutsub
wägiwald wõitluse wäljale:
Ta jõudu nüüd kogub ja jällegi katsub
suruda alla meid orjusse.

Kadugu, wennad, kõik waen meie keskelt,
wõitluse wäljale astume weel.
Kui wendlikult ühes me sammume julgelt
siis orjuse ike ka sureb me eel.

Las leegitseb mässulik wõitluse lõke
nii kaua kui orjus on piinamas meid.
Ainult siis läheb rusuks me wastane tõke,
kui wendlus nii kindlasti ühendab meid.

Ja tõttab siis äiksena üle maailma
lunastud priiuse tormine hoog,
ja pisarad igawest ajaloo hõlma
matab me wõitluse laeneta wog.

Arman Tuul

Esimene lumi

Liugleb esimene lumi,
üle porise maa.
Omab talwise jumi
mets, heinamaa.

Hääbub päine kära
lume langusse.
Kustub päikse sära
taha pilwede.

Ah, püüda neid helbeid
ja nendega mängida!
Pehmes lumiwillas
tahaksin wäherdada...

Silwer Woldi.

Winjett

Ju liugleb walgenewas taewas
salk lumihelbeid korratult
ja wajub sinna abitult,
kus hahtuw nurm näib talwe waewas
nii nukralt seiswat silmapiirel.

Siidsiledusel imekiirel
nüüd peidab lumilina lamedalt
jääkaane järwel kristallisel.
Ja kaugel, kaugel künkalisel
käib kaldal wana weski tumedalt.

Ain Rannaleet

Streik

Maksim Gor'ki

Neapolis streikisid trammiöölisid: Kogu Rivera Chiaia ulatusel seisis tühjade wagunite rida, kuna aga Woiduplatšile kogunes salt wagunijuhte ja konduktore — kõik rõõmsad ja kätterikkad neapolitaanlased, liikuvad, otsekui elavhõbe. Nende päade kohal ja aiavõre kohal jätkendab peenike kui möögatera puristkaevu juga; neid ümbritseb suur kogu inimesi, kellel waja asja pärast sõita igasse hiiglalinna nurka, ja kõik need sellid, meistrid, wäikesed kaubitsejad, õublejad laidawad walgult ning wihafelt streikijaid. Kuuldumad wihased sõnad, terawad pilked ja wabehpidamata wehivad käed, milledega neapolitaanlased kõnelewad sama ilusalt ja selgelt kui oma taltutamata keelega.

Merelt puhub kerge tuul ja linnaaia hiiglapalmid hõõtsuwad oma tumeroheliste õistega, kuna aga nende tiimad sarnastuwad imeraoliste elewantide puistetelle jalgedele — justkui oleks nad raiut wälja kiwist. Põisjõmpfikad — neapolitaanlaste uulitsate halasti lapsed — aelewad ringi kui warblased, täites õhku heleda siia ja naeruga.

Siin, mis sarnastub mõnele wanaaegsele grauwürile, on heldelt üle walat kuumast päiksest ja laulab nagu orel. Merilabe sinised lained peksawad kaldakiwe, kajasies linna askeldust ja häälitusust kõlawate löökidega — otsekui põraks wassstrumm.

Streikijad suruwad tasafelt üksteise lähidalle, wacwalt wastates rahwakogu ärritet hüüetele. Nad roniwad aiavõrele, wahiwad ärewalt üle inimeste päade uulitsaiste, — tuletawad meele hunditarja, kes ümbritset penidest. Kõigil on selge, et neid ühetoonfellt riidestet inimesi seob üksteisega kõikumatu orsus, et nad järele ei anna, ning see ärritab weel enam rahwahulka. Ent rahwahulga keskel leidub ka filosoofe: rahulifelt suitsetades waigistawad nad üpris wihaseid freigiwastaseid.

— Hei, sinjoor! Aga kuidas olla siis, kui ei jaitku lastele makaroonide jaoks?

Kahe ja kolme kaupa rühmades seisawad walwates hästi riidestet-politseiagendid, järele walwates, et rahwahulk ei raskendats rõbdade liikumist. Nad on walgult erapooletud. Nad waatlewad üksteiske rahuga süüdlasi ning süüdistawaid ja kutsuwad rahule nii ühesid kui teisid, kui kisa ja liigutused omawad liigägeda iseloomu. Tõsiste folkupõrgete puhuks seisab ahtal uulitsal karabiinierite wäerühm, käes kerged ja lühikesed püssid. See üsna wihakuulutatud rühm inimesi kolmenurgalists kübarais, lühikesis mantlites, wükstel kaks punast wiirgu kui werojaid...

Õõimlemine, pilked, etteheited ja manitsused waikiwad kõik järsku, rahwahulga kohale ilmub kui miskit uut, otsekui inimesi waigistaw puhang — streikijad filmitsewad weel tufasemalt ning loonduwad samal ajal ühtlasi koomalle, ent rahwahulgast kostuwad hüüded:

— Soldatid!

Streikijate aadressil kuulduw pilkaw ja w'it-rõõmuline wile; kostuwad terwitushõiskted soldatitele, kuna keegi paks inime kerges hallis sabakuues ja paanama kübaras hakkab tantšima, jalgedega uulitsime tampides. Konduktorid ja wagunijuhid tungiwad pikkamisi läbi rahwakogu, lähewad wagunite manu, mõned roniwad isegi waguni esistele; streikijad muutuwad weel tufasemaks ja wasiufeks rahwahulga hõigetele kiristawad karmilt hambaid, sundides andma teed. Jääb waiksiks. Rahwamasšist läbitungides, kätterastid nad neile waenulise rahwahulga tükkideks, ükšikuiks rühmeks ning otsekui wõttis neis wõimust uus meeoleolu, mis enam waiksem ja inimlikum.

Kergel tantšiwat sammul tulewad Santa Lucia kaldalt wäikesed hallid soldatid, mõõdukalt kopšides jalgedega ja wibutades mehaanilise ühetoonufusega paremaid käsa. Nad oleksid kui plekist teht ja aprad kui üleskeerat mängukannid. Neid juhib kortsus kulmuga nägus kõrgekaswuline ohwitser, suunurgel põlgustärataw joon; tema kõrwal hüpeledes jookseb pakšimao-line mees tsilinder pääs ja kõneleb miskit wäsimakust, wibutades õhku arutute šekšitidega.

Rahwahulk taganes wagunitest kaugemale — nagu hallid helmed walgumad soldatid nende keskelle, seisates waguniesistete man, kuna aga waguniesistel seisawad streikijad.

Tsilindrimees ja weel mingisugused teda ümbritsewad solidised härrad kšiwad, meeleehtikult kättega wehkides:

— Wiimane kord... Kuulete?!

Ohwitser, pääd norgu lastes, keerutab igawalt wurre; tema juure jookseb inime, kõrgelt tsilindriga wehkides ning kšiwades kähisewalt. Teda kōõri pilguga riiwates ajas ohwitser end sirgu, kehitas rindu ja — kõlawid komandosõnad.

Siis hüppasid soldatid waguniesistetele, igasse kaks ja — samal ajal — ilmušid säält wälja wagunijuhid konduktoritega.

Rahwahulgal tundus see naljakana — pahwatas löftele mõirgamine, wile, naer, ent filmapilk — waikis, ja inimesed, pinewil ja hallide nägudega, filmad punnis imestusest, hakkasid wagunitest kaugemale taganema, kogu masšiga walgudes esimese waguni poole.

Ring nägis, et esimese waguni ratastest kahe sammul kaugusel lamab soldati näoga wagunijuht üle

rööstaste, hallett juustelt on ta maha mõtnud mütsi, lamab — rind ülespoole, kuna murrud ähwardawalt taewa piiluwad. Temaga kõrwuti wiiskab end maha noormees, wäike ja osaw kui ahw; noormehe eeskujul langeb maha weel ja weel inimesi...

Rahwahulk sumiseb tummalt, kuulduwad hääled hirmunult Madonnat kutsudes; mõned kiruwad wihaselt, naised piljatakse ja ohkawad ja waatepildist üllatuna karglewad igalpool poisijõmpfikad kui kummi-pallid.

Esilindrihärja röögib miskit huluwa häälega, ohwitser silmitsseb teda ja kehitab nõutalt õlgu — ta peab wagunijuhide asemelle asetama soldatid, ent tal puudub käsi mõibelda streikijatega.

Piiratuna mingisugusist nõumehist, tormab tsilinder karabiinerite juure — ja need liiguwad kohalt, lähenewad, kummardawad rööbastel lamajate üle, tahawad neid üles tõsta...

Ulgas mõitlus, rüselamine, — ent häffi mõpatas fogu see hall ja tolmune waatejatefogu, karjus, hulus, heitis rööbastele — keski rebis omal kübara pääst, wiiskas selle õhku ning heitis esimesena maha streikijate kõrwale, paisutades talle olale ning karjades julgustawalt:

— Evviva l'Italia e la liberta! Elagu Itaalia ja wabadus!

Ring ta järele hakkasid langema maha — nagu oleks neil jalad alt löigat — mingisugused rõõmsad, lärmitsewad inimesed, inimesed teda alles paar minutit tagasi sellest momendist näha polnud. Nad heitsid maapinnale naerdes ja üksteisele weidralt nagu moonutades ning kisendasid walgult ohwitseri, kes esilindri mehega rääkis, wehvides wiimase nina all finnaastega ning muheledes ja mõngutades oma ilusat pääd.

Ent rööbastele walguis inimesi ikka juure; naised pilbusid oma kõrwikesi ja kompse; naerdes wiiskasid poisijõmpfikad endid pikali, kofkufiskudes kui külmahäädas loerad — wäherdasid tolmus ühele ja teisele küljele mingisugused hästiriidestet inimesed.

Esimese waguni esisel silmitsesid wiis soldatit wagunirataste ees lamawaid lehi, ja naersid lõbusalt, waarudes jalgel, hoibes finni käsi pidemeist, wiirates päid kulla ja sirutes ettepoole lehi; nüüd polnud nad enam üleskeeratawate plekistnuffude sarnased.

... Poole tunni pärast kihutasid fogu Neapolis trammiwagunid, seisid mõitjad lõbusalt muigates waguniesistel, ja ka waguneis käisid nad, wiisakalt küsides:

— Biletti?

Inimesed ulatasid reile punaseid ja kollaseid rahapaberid ning naerdes urisesid nad hääsüdamlikult:

— Olete rahul, muidugi?

Toit. A. B.

Meie läheme . . .

Hall sügispäew. Eibab peent wihma. See katab lõiki õhufese weeforraga, tungib läbi riiete sooja ihu juure.

Meie läheme . . .

Pori, wesi, märg hein ulatab meil põlwiini; kohati wajume sikkese porri, rabeleme lahti, satume wette — läbi! ikka edasi!

Wäsinud ja roidund oleme. Sängime raskest, paleb õhetawad, pää on märg, selg walutab. Püüs käes tundub raudlatina; wöö küljes rippuwad granaadid kisuwad maa külge, jalad ei kuule sõna — oleks nagu tinutat maa külge.

Meie läheme — läheme kindlalt edasi uduwinais paisitwa eesmärgi poole . . .

Meie ei pane tähele raskest loormat. Sitte pori tundub sileda lauana. Wastutormaw tuul annab nagu hoogu meie edasirühkimistele. Kraamid, jõed, food, rabad, metsad meie teel — need ei kohuta meid.

Meie läheme!

Minult edasi!

Eesmärgini!

Ei kohuta meid teadmatus, ei kohuta igal sammul waitsem hädaoht, ei kohuta kõrwalt langema seltimese surm, ei kohuta ikka harwenewad read — meie läheme!

Edasi!

Tulewikku!

Naske on tee, kangel weel eesmärk, kuid julgelt sammume märgit rada . . .

Eesmärk ligineb!

K. Dixl

Muinasjutt

Täht widewikus hellalt siras taewas,
Tuul laulutades hoowas üle aasa . . .
Sa naeratellid — ja mu mõistu waewas —
Hell ootewärin, tundes kaasa.

Sa naeratellid sala . . . Panid rinda
Mull' hüatziini wärske, kastemärja;
Ja omale — täis õnneleiu hinda —
Ei tea miks? — ohakokaspärja.

Su hella pilgu sügawuse taewas
Ma nägin muinasjutte imelisi.
Sa naeratellid . . . Ja mu mõistu waewas:
Et muinasjutt — sa olid ise . . .

See muinasjutt reaalseks saanud ammu —
Ja täht nii weripunane mull' sihiks teel,
Saan julgelt säada oma kindlat sammu —
Ei wäärata mind ükski tõke eel!

Arno Kewade

Tuisuteel

Kui miljon hullund hobuseid kihutab tuisl üle lagedate, lumiste wäljade ning murrab sagarpuid põldsewal kui pehkind pilliroogu.

Zaewas on kui üle tõrmat; ei kärise ainusti pilweriba, ei paista ainusti tähte.

Teerajad on uppund hangedeäse. Ei kuulbu loerahaukumist, ei leidu umbruses ainusti inimest.

Umberringi süsiseb waid tuisl, kui tubat sulatis-ahju ja püüab inimest paisata hangele, kui lumipälli wõi tõsta õhku, kui sulgordikest.

Pigimustas õhukallas leerlewad terawad lumihelbed, kui tulised nõelad; tuul pureb riideis kui õel peni, ent süda naerab — naerab tormi üle, tormi üle, mis häwitab haiglase ilutsamise, pühib maa päält kõik, mis lodew, mis weereb tigufammul wanu tallat radu. Ja murrab uusi teid põliseis padrikuis, kus peitumwad kõigist puutumatud warandused.

Murra torm! . . . Häwita ja lõhu! Häwita kõik, mis on jõuetu, mis ihlab alatist rahu ja päiksepaistet, kuid mis wariseb kofku, kui tuleb kassumis-aeg, sest ta organist on läbi ja läbi mäda.

Kõige ilusam muusika maailmas on surmamars kõigele tõdunenule ja pehkinnulle. Laul, mis kõneleb häwitusest, kus ei jää kiwi kiwile, on püha — kolm-kord püha, sest temas kõneleb inimkonna õnn, mille suurust mõistawad waid tormis karastet rahwad, mille wäärtust hindawad tulempõlmed.

Ent jätk on surmawaitus, pehmus ja õrnad paitused — täna, homme ja alati. See teeb lihased oiuks ja kaswatab parasitte.

Minult see pühib kindlalt, keda tormid on tgaast üsijest wintjutand. Minult see mõistab hinnata mõite, keda kaotused on karastand.

Elu on mõitlus, ja mõidab see, kel küllaldaselt osawust ja julgust. Seepärast — edasi tormiga!

Osa meist wäsib — jääb maha; osa on umbustlik — järle neid! Laske neil nutta pehkivate forjuste ümber, laske neil odada elu, kuni nad ise tõdunewad, forjusiks saawad. Nad ei sega meid, sest meie muusika on wägewam, meie tee läheb neist kaugele mõõda.

Hulu torm! . . . Mässja ning murra! Häwita, mil aeg on täis, sest häwinemises on elu, on mõit!

P—s

Biliseõhtune Ikize

Õhtu. Walgustet aknad. Pildad parallel-read higiniiskleid aknaid. Õhtu aga on süsijunkiline, süsifilmine widewuse kangastes.

Raffe. Alen-nelikant, kui orangefõllane ekraan. Wäljas jookswad kahwatud warjud. Ja saäl pimedusse sõõbumas nelikandis liigumwad, libisewad wärdjatena inimkujud. Nad tõõsitawad. Weniwad ja

tukuwad. Nad koõnduwad. Nebenewad. Nistlewad. Wõõrad, salapärased warjud higiniiskete afende taga.

Õkfi sajab üle kiwitee kimp wabisewaid walgustiiri. Uks haigutades awaneb leff pimedust. Aina-mata . . . Kiirte põlewas raamis weedab pilgu süsine siluett. Siis seganeb ja sumwab. Pimedus näib külgehakkaw, kui tint.

Enne hääletud, waitfed warjud, kui uni. Nüüd aga säärane t õ e l i s u s, hääming, segadus kofkufõlas, pomm mõtteniibile. Kõõda tahkas: mis see nüüd oli? . . .

Siis hakkab pööaju walgustuse ees jookõma kui kinofilm, nõidudes mälestuse linale:

— mehe mustas mantlis. Pihttöõlise. Krac lõõdud üle kõrwade, käes pamp. Wäiklase ja wanapoolse. Harimatus palghabemes. Rohmata, küüraka. Kõõvera nina all kustuw paberosõi film. Nii.

Walgust püüwad parallel-read aknaid. Õhtu-warjud jookõwad niiskel teel. Õhtu ise aga süsifilmine, hääleta, mähit widewuse läbipaistmatu looriga.

Ain Rannaleet

Nälg

Käib majast maija
kui kerjus, waene —
teed pikka, laia
kui sõjalaene, —

ja õuest õue
ning põuest põue
kui waldaw kõue
suur põua jälg,
must wari — nälg!

Ta nägu trotsiw
rõõwsaaki otsiw . . .
Kui kiskja wiha
ta ülbe iha
lõõb üdi, liha.

Ja siis, ennäe,
kuis oma wäe
kui rõõwlikäe
ta sirgu aab
ja ohwreid saab.

Kul teraspuss
sõõb näljauss
end lihha, werre;
ning iga kerre
lõõb waluwits
kui kuuliprits.

Näeb surma, walu
küll iga talu,
kus kõnnib nälg —
suur põua jälg.

Oskar Kullerkupp

KROONIKA

Ülekubermanguline Cesti noorte kommunaaride konverents Peterburis 10—13 detsembril 1921

10—13 detf. 1921 peeti Peterburis Cesti noorte kommunaaride ülekubermanguline konverents ära, millest võttis osa mandaatkommisjoni aruande järele 38 saadikut. Neist otsustawa häälega 25 ja nõuandwa häälega 13. Kohtade järele jagunesid saadikud järgmiselt: Rõrgemaist parteikoolist 11; C. T. Ülikoolist 12; Dandowa kreisist 9; Tamburi linnast 1; Kestbüroost 1; Peterburi noorte komitee büroost 2; „Noorte Kommunaaride“ toimetusest 1; Peterhosi kreisist 1. Wanaduse järele: 16—20 a. 22; 21—23 a. 12; 24 a. ja wanemad 1. Partei-liikmeid otsustawa häälega 16, parteituid ots. h. 9, ühinguliikmeid üldse 36, ühingus ei seisa 2 saadikut. Sotsiaalse seisukorra ja ameti järele: töölisi 25, talupoegi 13, teenijaid 6, õpilasi 24 ja teisi 8. Hariduse järele: algharidusega 24 ja keskkooli haridusega 14 saadikut.

Konverentsi presiidiumi waliti smd Zinkholm, Rammus, Nadson, Palm ja Utter. Mandaatkommisjoni smd Kullerkupp, Mesipuu ja Eglon.

Aruannetega esinesid sm. Koni — wabariigi wälis- ja sisepoliitikast, sm. Ingermann — Peterburi kub. noorte büroo tegewusest, sm. Rammus — Cesti noorte sektsoonide tegewusest, sm. Zinkholm — ülewememaalise W. N. K. U. IV kongressist, sm. Zinkholm — organisatsioonilisest küsimusest, sm. Rammus — poliitilis-hariduse küsimusest, sm. prof. Wallner — usuküsimusest, sm. Kullerkupp — kirjanduse küsimusest.

Pääle selle tegid mitmed seltsimehed aruande ühingute tööst ja tegewusest kohtadel. Critti elawaid waielusi tekitas sm. D. Kullerkupu aruanne kirjanduse küsimusest, kus puudutati iseäranis „Noori Kommunaare“. Mõned üksikud seltsimehed astusid „N. K.“ wastu üles täiesti mahategewalt, kuid konverentsi rõhuw enamuse wõttis õige seisukoha ning awaldas oma arwamisi seiskohases resolutsioonis, kus öeldud:

„Critti „Noorte Kommunaaride“ küsimust läbiharutades, tunnistas konverents „N. K.“ sihi õigeks ning kõik süüdistused, mis ses suhtes tehtud, põhjendamatuks. Konverents leiab tarwiliseks „N. K.“ siisu rikastamise artiklitega, mis pühendet otsekohese ühingute praktilisele tööle.

Ülitarwiliseks tunnistas „Noorte Kommunaaride“, kui ainukesel Cesti noorte kommunaaride häälekandja ilmunist, töötab konverents teda toetada nii moraalselt kui materiaalselt, ühtlasi W. N. K. U. K. l. Cesti sektsoonide keskbüroolt nõudes liiret korraldust, et kõrvaldada kõik wäärnähtused, mis takistawad „N. K.“ ilmunist.“

Pääle selle wõeti wastu resolutsioonid büroo aruande, usuküsimuse ja W. N. K. U. ülewememaalise IV kongressi kohta ning saadeti terwitused noorproletaarlastele walges Cestis ja W. N. K. U. keskkomiteele.

Õpüks waliti W. N. K. U. Peterburi komitee Cesti büroo järgmises koosseisus: liikmeteks — smd Rammus, Zinkholm ja Ingermann, kandidaatideks smd D. Kullerkupp ja Sipsakas. —ni

Cesti noored Siberis

Cest noorte liikumise „ajalugu“ Siberis on wõrdlemisi noor. Kui Wene noortel Siberis juba kaheaastane tegewus seljataga on, siis on Cesti noortel organiseerimistöö algusest waewalt aasta mööda. Selle nähtuse põhjuseks ei ole mitte Cesti noorte põhjusim teline eemalseismine liitumisest, waid wäwate juhtiwate jõudude puudus. Alles 8. aprillil 1921 a. saadi sellest küsimusest üle ja organiseeriti W. N. K. U. keskkomitee Siberi büroo juure Cesti sektsoon, kelle ülesandeks oli stüühiliselt tekkind ja ilma mtngisuguse juhtnõõrideta töötawate asunduste noorte wahel sideme loomine.

Jõudude puudus, mis Siberis kunagi lahe ei ole olnud ja mis iseäranis terawana tundub töös noorte seas, ei-ole noorte organiseerimistööle weel seda awarust wõimaldand, mida nõuaks Cesti noorte arwuline rohkus Siberis.

Seni on organiseerit kubermangu büroo ainult Jenissei kubermangus, kuna Dmski, Tomski ja Altai kubermangudes 3 noort instruktorig töötawad. Nowo-Nikolajewi ja Irkutski kubermangudes, kus eesklaste arw üldiselt wäike, puuduvad juhtiwad keskkohad.

W. N. K. U. keskkomitee Siberi büroo Cesti sektsooni energilisel tegewusel on organiseerit Dmski kubermangus 10 organisatsooni 111 liikmega, Tomski — 5 organisatsooni 63 liikmega, Altai — 2 organ. 10 liikmega. Üldse on Siberis organisatsoone 22, kuhu loondund on 235 organiseerit noort.

Siberi kohta, kus umbes 250 kuni 3000 tuhat eesklast, on organiseerit noorte arw wõrdlemisi wäike. Kuid siiski wõime waewalt aasta kestnud tööga rahule jääda, kui silmas peame Siberi olusid. Walge Cesti palawik, usuhullustus, puuskari ajamine, mis Siberi Cesti asundustes üldine nähtus, takistawad noorte organiseerimist. Wanemad siplewad weel wanailma kõidikutes ja keelawad, tihti ka wägivaldselt noort „kommunistide seltsi“ astumast.

Tarwis weel palju ja wisa tööd asuniklute silmade awamiseks, mille tagajärjest oseneb ka noorte töö edu Siberis. „N. Pr.“

KIRJANDUSEST

Tormitpuhangud. Noorte luuletused. Toimetanud Johan Hurt. B. N. K. U. kirjastus. Peterburis 1921. 48 lhf.

"Rahlemata suudab proletariaat jõuda waid wältawate aastate kestel omna täielise ja tõsise kunstivalda. Siis saabub aeg, mil wõime kodanliku kunsti kui iganend ja tarbetu ära heita — ajaks igaweseks... Need "Saateks" öeldud Johan Hurt'i laused ütlevad juba meile, et noored oma luuletuste kui täiuse pääle ei waata, waid kui otsimiste, katsete pääle täielise ja tõsise proletaarsete kunstivalda. See oma wõimiste dieiti hindamine äratas juba lugupidamist noorte esimeste katsete wastu. Seda enam, kui filmas peame, et "... Need on tööd, mis loodud weriseil heitluspäiwil, ajal, mil nooril sageli tuli hoida käes tääki — waenlast surmawa ähwardusena."

Kogus awaldet luuletused on ilmund enamasti "Noortes Kommunaarides" ja "Noores Usunikus", kuigi mõnda luuletust teisendet on. Kogus esinewad oma töddega Oskar Kullerkupp, Eduard Juhani (Arno Kewade), Kusta Ükspere, Min Kannaleet, Peeter Uuetoa, Elise Tenter, Joh. Wiedemann. Luuletused on oma aja lapsed — täis wõitlusihä, waimustust, julgust, usku eesmärgi.

Põues meil tulised tunglad, wabadusihä:
me kallame jäbeneid pillases õõs...

laulab O. Kullerkupp oma "Noored Kommunaarid".

Oo, kuis teeb, kuis kihab noorte soontes wert,
nad häwitawad töfked raudseiti teel...

Täis kindlat usku ettesäetud eesmärgile jõudmiseks — see kõlab wastu Kullerkupu igast luulest. Ei kohuta teda mäsaw torm, sest

... Ent tormist,
mis neile ri'i kole,
me salmine laule!

Mis läheb temale torm korda! Ta teab, et see on alles wõitluse algus, et wisa wõitlus weel ees seisab, kuid ta näeb eesmärgile juhatawat tähte ja see annab talle julgust, annab julgust ilma uueks loomiseks.

Saabund on orjade wõitpäewa algus...
Hukkuvad troonid trompeetide kättes.
Helkma planeedit löönd wirgastaw walgus.
Wahkest ilm sünnib ses kirgawas kättes.

Wastne ilm — see on Kullerkupu eesmärk. Ta näeb korjust teel, näeb wereloike, näeb "punaste" werest joomastanuid "walgid", tähendab — kodusõda passemis wäiwes, kuid ta ei ehi luulefannelt mitte musta looriga, ei riputa seda mitte seinale, waid ta on uhke, et sarnasel ajal laulda wõib, kus prole-

tariaat, waatamata ohwrite pääle, eesmärgile on jõudnud

... ohwrits me toonud
end wabaduskaatell; me orjasmaast tödriigi loonud
ja kihutand mäsama orjastet rahwa.

Kuid mitte mäsamisele kihutamises ei näe Kullerkupp eesmärgi, waid

Tõsima akusel loome kommunaade riigib;
taome jään haanriteks, sahtabets tapluse piigib.

Kullerkupp on kindsi aine walikus. Ta süda tuisub ainult revolutsioonile, ta näeb wõitluses eesmärgi panti, ta laulud on kõige libedama wõitluse ajal lauldud. Mitte palwetamist, mitte sojstamist ei tundu neis, waid wõitlusse, kommunaaride riigi loomisele kutses.

Kullerkupp lasseb enesest palju loota. Tal ei puudu andi ja alaline otsimine lasseb paista ta edennemise püüdu.

Eduard Juhani (Arno Kewade) on täieline tormilaps. Ta teeb wähe sõnu, kuid iga lause mõjub kui wafarahoop. Tal

Tormis on mattata imelik hääl —
tuisatab süda ja selgels lääs pääl!

Ja ta ei matta mitte lihisa uudishimulise, mitte päältwaatajana, waid

Punaste lippude lehwival saatel
suurte aadete selginud waatel
me wõitluse ruttame.

Päitese röömusärawal helgil
ajaloo mõtteil, kainil, selgil
me edasi tõttame.

Wõitlustäälde kohutawas kättes,
waenlaste surmalaulude kättes
me wõidule sammume.

Edin Ed. Juhani "Wõitluslaulu" täieliselt, sest see ei ole mitte ainult luule, waid see on ta tormis mattamise programm — wõitlus ja wõit. Ta on kindel wõidusse, sest

Wägewat woolu nüüd salgu ei saa:
waba on rahwas ja waba on maa...

Kuid ka eesmärgi näeb ta lähedal

Ju peagi lööb me wõidu kell.
Uh, aeg on ilim, aeg on hell...

Wõitluse ajal on aeg ülim ja hell. Ja ta elab wõitluses, ta ei saa rahu ilma wõitluseta. Ta on proletaarlane, kellel kogu elu wõitlus on olnud, ta on waimustet wiimaseft, otsustawasti wõitlusseft, seft lauliku pilguga näeb ta

Ja purustet on kõit waenlaste wäed,
meie filmis wõiduröömu läike —
ja aateltippu hoidwad wõimsalt me käed:
on jaramas ju kommuuna päike...

Ja uhkelt nüüd wõitluse järgi
lehwitame wõitluse pärgi!

Raske on ütelda, mis Ed. Zuhanit töörahva luuletajate seas armsamaks teeb. On see ta julge toon, täis usku inimkonna uute ajajärku, või lihtne feel, millega ta oma tundeid väljendab. Raskemata võime aga Ed. Zuhanit kogus esinend poetidest paremaks nimetada, kuigi mõitlusaja teosed ta mõimist täieliselt välja ei lase päista.

Ruuta Ükspere, kui poeedi hinge on raske tungida. Raske on ka aru saada, kas jälgib Ükspere futuriste või imasbiniste või püüab ta koguni Whitmanni jälgida. Miks ei ole aga Ükspere M. Gasteri oma ideaaliks võtnud? Raskemata oleks masinate hammasrattad vastand R. Ükspere wormile paremini, kui „Käbe ilma wabel“

... et mõidelda, mõta eht furra... weel ihas
teeb rind... Ja mässuleegi tormises tihās
tõstet suitsenail korstnail punane tõstlapp üles.

R. Ükspere ei saa tehasest kuidagi mööda minna, ilma et ta suitsewa korstna otsa punast lippu lehvima ei pane. Ja mitte ainult suitsewa korstna o. sa, waid ta näeb, et tööriik on teostatet siis, kui iga telegraafiposti ots s punane lipp lehwib. Ta paneb selle ka „Proletaarse Majaju“ torni,

... et ühisjõuga su mõimsat päilet
su tornil plaks'wa lipu hüllet...

R. Ükspere ei suuda ühes kutsuda masši. Ta ütleb ka ise.

Ma wäljusti hõitu tahan lõõmlustjeks tormi
ja inimust mõidule tassi.

Ta tassib ühes masši, kui see ta hüüete wadtu külmaks jääb. Ta ei suuda poeedina masši oma järele käimisele õhutada. See on ka põhjusel, miks R. Ükspere wõõraks jääb masšile, mis teda masšile lähendada ei lase.

Kuid luuletada ja R. Ükspere mõib. Ta peab aga oma väljenduswormile uue aine leidma.

Lin Kannaletti nimi wilksatas kõige enne „Noortes Kommunaarides“ ja paistis teiste algajate seas esimesste toodangutega silma. Wara on Kannaletti mõimistest kogus awaldet luuletuste põhjal tõnelda. Ta on weel algaja ja tihti tundub tas wõõr st mõju. Ka tema ei näe poeedina oma eesmärti masši ees sammumises, waid — taga

Kuid rain, mõida, mõida, wiimist hoop anna
ei wabaneks ilm, teoted rahwused!...
Ma tulen kaaja, lauldes Hosianna.

Ei, proletaarse poeedi kogus ei ole masšile mitte ainult kaasa minemine, waid masši hinges wadufaja leidmine kõigis ta kurbusis ja rõõmudes. Minult siis, kui poeet masšiga katkemata sidemetega on seotud, kui tal masšiga üls tee, üks eesmärt on, siis on ta masši poeet, atoom masšist.

Siin tundubki Lin Kannaletti juures wõõrast mõju. Ta luuled „Noor Sepp“, „Noored“, „Püüd“ annawad ülewoolawast noorusest ja waimustusest tunnistust. Siin peegeldub noore hinge wadufaja. „Mõitlushelinates“ ja „Mõgemuses“ on tunda aga laenamist ja seepärast jääwad nad ka kahwatuks.

Töötada Kannalettil mässab. Minult tarwis rohkem rõbku panna luuletehnika pääle, loobudes laenamistest.

Peeter Uuetoa esineb nelja luuletusega. Raskus on mõimata nende järele autori mõimist hinnata. Need on harilikud mõitlusaja toodangud, palju sõnu, wähe mõtet. Päälegi tuletab „Talwel“ Udo Reinwaldi meele.

Elise Tenter näib loodust armastawat. Ta neljast luuletusest on kolm loodusele pühendet. Tänuwäärt ja alati uus aine, kuid wähe on ta käitamist leidnud mõitlusaaastatel.

Tenter, kui peterburilane, armastab Peterburi. Ta „Talihommil Peterburis“ on suurlinna hümn, kus

... uhab hiiglalinna laul nullitafel
tõõpõewa rõõmus ärkamine mõimjas tempos
ja tõmbab enesega kaaja tundeil ülewafel
uus loowa tegevuse eluwägeiw rütmus.

Kui tõine peterburilane igatseb ta ka looduse järele ja mitte ainult ei igatse ta looduses wiibida, waid ta oskab ka loodust waadelda, elu looduses tähele panna. Ta „Künnil“ wiib meid „hiljuti alles lehtind“ metsiserwale, kus

... traktori terashambad, purusten niisket tõõti,
kõbedaks lõigaten tejamaa paandunud mõõti,
tuhniwad heinjuurte puntraint raudiste färsjadena.

Ta armastab maad, armastab tuhniwa selles, armastab teda rohkem kui taewast.

Maa nagu iveripatt täis tulist kirge
niid hoogub loomistungin himaran.
Maa kõrwetawan lõõsan noorus wirge
ja igawesen ean siivan.

Mõitluse ajajärgul armastame meie mõitluses kutsuwat, sütitawat luulet ja seepärast jääb Tenteri looduse kutsu meile wõõraks. Pires edasitormiwaas elus täis mõitlusi ja mõite puudub aeg looduse imetlemiseks, kus alati midagi uut leiad, kus parem koht mõitluskärasst puhkamiseks. Tenter ligindab meid loodusega, õpetab loodust armastama. Tenter on looduselaps, ta luuled hõõguwad armastusest looduse wadtu.

Loodame, et Tenteril kogus awaldet luuled wiimasteks ei jää.

Joh. Wiedemann elab ainult mõitluses.

Jstun tuas eht kõnnin õues
mõitlusihā kannan põues...

See mõitlusihā läib punase joonena läbi kõigist ta luuletusist. Ta ei talijuta ennasst põrmuigi, waid isegi siis, kui ta sunnitub on „ootamise seisuforias“ wiibima, laulab ta

Mõitlust meie enne järele ei jäta,
tuni wiimne ühistonna jõõbit lõõdub mätta!

„Tormipuhangud“ on aja laps. Kõik töörahwa poeedid elawad kaasa hiigla heitlusele inimkonna wabanemiseks. Kõik mõitluse proletaariaadi mured ja rõõmud on nende mured ja rõõmud. Ja just see on joon, mida proletaariaat oma ja wõõraste poetide wähele tõmbab. See on joon, mis

eraldas proletariaadi seast võrsund poeetide proletariaadile kirjutajatest poeetidest. Just see joon on õige teravalt tõmmatud „Tormipuhangutes“.

„Tormipuhanguid“, kui proletariaate poeetide esimest kogu, tuleb palavalt terwitada. Argu jäägu see miimiks.

Keeleliselt on kogu kättesaadav ka laialise massile. Küll tundub siingi nii mõndagi konarlust, kuid... need on algajate esimesed katsed ja seepärast wabandavad nii mõnedki vead ja ekkimused, mis neis leida.

Ka tehniliselt ei ole raamat just väär. Halb on ainult paber. Tähtsam on aga sisu. Eisuga võime aga rahule jääda.

K. Dixi

Noor Nõunik nr. 1 (4) II aastakäik. „Siberi Tööliste“ kirjastus Nowo-Nikolajewskis, 1922. 24 lht.

„Noore Nõuniku“ — Siberi eesti noorproletariaaste häälekandja esimest kolm nummert ilmusid läinud aastal, ent mitmesuguste takistuste tõttu pidi ta oma ilmumise lõpetama. Nähtavasti on seiskord nüüd seewõrd lahened, et „Noor Nõunik“ võib uueste ilmuma hakata ja olla eesti noorproletariaaste tõsiselt häälekandjaks Siberis.

Esimene number, mis olewa aasta jaanuarikuul ilmud, näitab, et Siberi nooril pole puudund hääd püüet ja energiat oma ajakirja välja anda õige tuumafana, siurikkana. Kuna „Noore Nõuniku“ esimesed numbrid ilmusid ainult 4-leheküljes ja wõrdlemisi üsna sifutehwarid olid, on aga kõnesolew number 28 lehekülge paks ja hästi mitmekesise materjaliga. Siin esinewad õige mitmed autorid oma töödega ja, kui filmas peame, et nad kõik noored, siis on igasugune laitew otfus nende kohta lausa ülekõhtune. Nii artiklid noorte liikumisest, kunstiküsimusest, kui ka luuletused ja proosapalad on korralikult välja töötet, samuti ka tõlked wene-, läti- ja saksa keelest. Kuigi isearanis mõned luuletused wormi ja tehnika poolest weel paljugi soowida jätawad, siiski — nende autorid on ju noored, proletariaadid! — ei wõi neid „maha teha“.

Üsna laialdane ja siurikas on ka kroonika osakond. Sääb leiame teateid noorte liikumisest kodanlusmail ja eesti noorte organiseerimisest Siberis. Lõpuks osakonnas „Kirjandus“ paar ajalikku arwustust „Noorte Kommunaaride“ ja K. Dixi algupärase näitemängude kohta.

Uldiselt kokku wõttes on „Noore Nõuniku“ uuesti ilmumine haruldaseft röömnstaw nähtus. See tunnistab, et meie noortel ei puudu hääd tahtmist ja energiat awaldada tegewust igal alal, kus aga see iganes wõimalik ja kus tingimused soodsad.

Olgu terwitet „Noorte Kommunaaride“ kaaswõitleja „Noor Nõunik“! Arno Kewade

Toimetusele saadet kirjandus

1) Krimmi Eesti Ühistöö Kooli kuukiri „Wenera“ nr. 1. Jaanuar 1922 a. 20 lht. (Käsitirjas.)

2) „Siberi Tööliste“ kirjastuselt: „Noor Nõunik“ nr. 1 (4). Siberi oblasti büroo W. N. K. Ü. Eesti sekkijoonide kuukiri. Nowo-Nikolajewis 1922. 24 lht. Sind 6 rbl.

3) W. N. P. Eesti osakonna kirjastuselt: „Luluge-mised I. Toimetand Juhari Hurt. Peterburis 1922. 32 lht. Sind 25 rbl.“

4) „Noor Proletariaatlane“ nr. 1, 1 (2) ja 2 (3). Eesti-maa Kommunistliku Noorsoo Ühingu (Noorsoo Komm. Internatsionaali Sektsiooni) häälekandja. a 4 lht. (Sind walges Eesti pöranda all.)

5) Hermann Getermans: Amnestia. Karakterpilt ühes waatuses. Tõlkin Walter Rätsep. Tõõrahwa näitekirjandus nr. 8. W. N. P. K. Siberi oblasti büroo Eesti sekkijooni kirjastus. Nowo-Nikolajewskis, 1921 a. 22 lht. Sind ?

Kirjawastused

Arman Tuul, Kuubanimaal. „Keelelisest küsimusest“ järke ootamas.

Magnus Lindwest, Luuga kr. Päh.

Hans Ossip, Omskis. „Saul Gesti“ wähe wälja töötet nii siult kui wormilt.

G. Pki, Krasnojarskis. Luuletus tegane: viimitu, rätmitu, siutu ja sihtu. Kui luule wastu huwi tunnete, nagu tõendate, siis austage seda ka hoolsama tööga. Tõlget M. Gorki tööst usaldamine ainult siis redigeerimisele wõtta, kui oleks käepärast originaal — nüüd aga mitte.

Linda Bihlaks, Siberis. Esimene saadetus ndr. Pole wõimalik awaldada ka õige parema tahtmise juures. K. K., siin. Meile pole tohane.

B. K., Moskwas. Nõukem hoolt ja tööd — siis eht wõib Teil edu olla. Esimesed katsed on ilma kõigist neistinatist kolmest.

Ants Mamees, Dubowamaal. Põllumajanduslikkude küsimuste harutamine pole meie spetsiaal illesanne, seepärast pole meil ka wõimalik awaldada nii spetsiaal kui üldiseid sesje asjasje puutuwaid artikleid. Olene walmis küll aga ruumi andma erakordseil jubumisil, kui tunatse ette midagi uut ja huwitawat, mis teenib üldist tähelepanu ja mis täteest algupärane.

Karl Kuningas. Kuigi olete jätnud salaja oma asupaiga ja arwatawasti, warjand end anonimi „Kuninga“ taha, ei kõhuta teie kunglik sõjakuulutus meid ega teisi noori kommunaare põrnugi.

Teatung

11 kreebr. Noorte Kommunaaride“ toetuselt korraldet pidust üldse sisse tulnud 13.456.750 rbl., wälja läind 5.485.000 rbl., puhastkaju jäänud 7.971.750 rbl., millise summa tänuga kwiteerime. Ühtlasi awaldame proletariaat kätü „Eesti“ toimetusele maksuta kuulutuste, Kõrgema Parteikoolile maksuta piduruumide, Peterburi kub. Eesti noorte büroole ning teiste anneluste ja lahke taastegewuse eest.

„Noorte Kommunaaride“ toimetus.

Toimetuse aadress:

Peterburis, Fontanka nr. 27. — Tel. 128-48.

Wastutaw toimetaja: Toimetuse Kollegium.

Wäljaandja:

W. N. K. Ü. K. Eesti Sektsioonide Keskbüroo.